

วิถีธรรม วิถีธุรกิจ

วิถี..ชัย โสภณพนิช

ในแวดวงธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศไม่มีใครไม่รู้จัก “ชัย โสภณพนิช” ประธานกรรมการและประธานคณะผู้บริหาร บมจ.กรุงเทพประกันภัย ค่ายประกันวินาศภัยอันดับ 3 เพราะเขาเป็นหนึ่งใน “นักธุรกิจแถวหน้า”

ในด้านธุรกิจ “คุณชัย” ประสบความสำเร็จอย่างสูงกับการขับเคลื่อนกรุงเทพประกันภัย จากบริษัทเล็กๆ ที่มีเบี้ยประกันภัยแค่ 100-200 ล้านบาท เมื่อปี 2511 (ในปีที่ “คุณชัย” เริ่มเข้ามาทำงานในตำแหน่ง “ผู้จัดการลงทุน” ก่อนจะขยับขึ้นนั่งเก้าอี้ “กรรมการผู้อำนวยการใหญ่” ในปี 2519) จนมีเบี้ยประกันภัยและหลัก 15,778 ล้านบาท ในปีที่ผ่านมา

แต่อีกด้านที่ยังไม่เป็นที่รับรู้มากนักคือ “วิถีธรรม” กับการศึกษาพระพุทธรักษาจนจริงจังจนกลายเป็นวิถีปฏิบัติ ซึ่ง “สยามธุรกิจ” ได้พูดคุยและรับรู้ถึงแง่มุมนี้ระหว่างที่เดินทางร่วมทริปจาริกธรรมตามรอยพระพุทธเจ้า ณ 4 สังฆนียสถาน อินเดีย-เนปาล เมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา

“เราสนใจพุทธศาสนาตลอด เริ่มศึกษาจริงจังตอนบวชเมื่อปี 2530 ตอนนั้นอายุ 44 ปี เป็นการบวชให้พ่อ (คุณชิน โสภณ

พนิช) เราคิดว่าไหนๆ จะบวชแล้วก็นวชให้จริงจัง ให้ความหมายเลย ตอนนั้นพ่อป่วยเส้นเลือดในสมองแตก เข้าออกโรงพยาบาลอยู่ 2 ปี บวชที่วัดเทพศิรินทร์จำวัดอยู่ 3 วัน จากนั้นก็เลือกไปจำพรรษาอยู่ที่วัดดอยธรรมเจดีย์ที่สกลนครกับพระภิกษุชาวนาวิสุทธิญาณเถร หรือพระอาจารย์แบน ธนากโร) อยู่ 16 วัน” จุดเริ่มต้นสนใจไฟธรรมะของ “คุณชัย”

ถามว่าได้อะไรหลังจากบวชแล้ว “คุณ

ชัย” บอกว่า ก่อนจะบวชมีคนมาขอให้เราช่วยเหลือด้านภาษีสังคมต่างๆ เราบริจาคไป แต่หลังจากบวช คิดว่าไม่ใช่วิธีที่ถูก เราต้องเข้าไปร่วมลงมือทำด้วยเลยตั้งเป็นโครงการช่วยชาวบ้านขึ้นมาทั้งที่สกลนครและจังหวัดใกล้เคียง เอาคนไปสอนชาวบ้านและเอาสินค้าที่เขาทำอย่างพวกตะกร้าสานและผลิตภัณฑ์อื่นๆ เข้ามาขายในกรุงเทพฯ ช่วยเปิดตลาดให้หรือจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เข้าไปรักษาเขา เป็นความร่วมมือกันระหว่าง 3 บริษัทคือกรุงเทพประกันภัย, กรุงเทพประกันชีวิต และโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

“คุณชัย” ได้ขยายผลการไฟธรรมะมายังพนักงานในบริษัทด้วยการจัดคอร์สภาคบังคับปฏิบัติธรรมที่สวนโมกขพลาราม สุราษฎร์ธานีโดยจัดให้กับผู้บริหารทุกระดับเริ่มตั้งแต่ปี 2539 แม้ปัจจุบันจะไม่มีโครงการนี้แล้วก็ตาม แต่ก็มีการปฏิบัติธรรมอื่น

ขึ้นมาแทน อย่างการจาริกธรรมอินเดีย-เนปาลที่ “สยามธุรกิจ” ไปร่วมมาปีนี้แหละ

“มาอินเดีย เริ่มจากเพื่อนชวนมาเมื่อตอนปี 2552 ไปเฉพาะพุทธคยา พอไปแล้วอยากจะให้ผู้บริหารคนอื่นมาเห็นด้วยให้รู้ว่าศาสนาพุทธมีจริงและมีที่มาที่ไปอย่างไร ต้องไปดู 4 สังฆนียสถาน พอปี 2556 เริ่มจัดทัวร์ให้ผู้บริหารไป ตอนนั้นมีต้น (ดร.อภิสิทธิ์ อนันตนาถรัตน์) ไปพอกลับมากุญแจนำพนักงานฝ่ายบริหารระดับผู้จัดการส่วนมีประมาณ 60 คนให้ไปทั้ง 4 สังฆนียสถาน ไปปีละ 2 ครั้งครั้งละ 30 คน เราเปิดรับสมัครใครสนใจสมัครไป”

การไปร่วมทริปที่ว่านี้ “คุณชัย” บอกว่า บริษัทออกค่าใช้จ่ายให้ครึ่งหนึ่ง ค่าใช้จ่ายไปครึ่งหนึ่งประมาณ 68,000 บาท ผู้บริหารออกเองครึ่งหนึ่ง ที่ต้องให้เขาออกเงินด้วยเพราะต้องการบอกไม่ใช่งานฟรี คนที่จะไปต้องสนใจจริงๆ เพราะมีค่าใช้จ่าย เงินที่เขาออกไปเที่ยวเกาหลี ญี่ปุ่นสบายแต่เราให้มา 4 สังฆนียสถาน คิดว่าส่วนใหญ่ค่อยๆ ซึมเข้าไป

เริ่มจากฝ่ายบริหารขยายผลไปยังพนักงานระดับต่ำลงมาอย่างหัวหน้าหน่วยบริษัท จะออกค่าใช้จ่ายให้ 60% ปีนี้จัดตอนปลาย

คุณภาพชีวิตที่ผ่านมามีจุดไปพุทธศาสนาเพราะเป็นสถานที่ที่จะทำให้ชาวพุทธได้รู้จักพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งได้เห็นศาสนาพุทธมีอยู่จริง มีที่ไปที่ไปอย่างไร และให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอินเดียว่าแยกขนาดไหนให้รู้ว่าโซคติแคไหนที่เกิดในเมืองไทย

“พยายามบอกผู้บริหาร พนักงานว่า.. คุณโซคติแล้วนะที่เกิดเป็นคนไทย (เป็นเหตุผลเดียวกับที่พนักงานไป) ให้รู้จักความลำบาก ความอดทน 70% ในโครงการเป็นผู้หญิง สมัยก่อนจัดไปปฏิบัติธรรมที่สวนโมกข์ อยากให้เปิดหู เปิดตาอยากให้เราเข้าใจพุทธศาสนา หลังจากนั้นเป็นเรื่องของแต่ละคน การที่ให้เราไปร่วมกิจกรรมเพื่อให้เขาเข้าใจ มีส่วนช่วยพัฒนาด้านพุทธศาสนาในสังคม การให้พนักงานมาทางธรรมะอยากให้เขาเป็นคนดี ศาสนาไทยก็ได้ ศิล สมาธิ ปัญญา การนั่งสมาธิทำให้เกิดปัญญาขึ้น คิดก่อนทำ ทำให้ความคิดกว้างขึ้น ให้รับผิดชอบต่อสังคม”

มองธรรมะกับการบริหารอย่างไร “คุณชัย” บอกว่า สังคมปัจจุบันมีการหมุนเวียนเรื่องศาสนาอยู่ ธรรมะอยู่ในการปฏิบัติอยู่แล้ว ไม่ได้เจาะจง เราเน้นกับพนักงาน อย่างโครงการ “ใจเขาใจเรา” ที่เป็นโฆษณาของบริษัท หลักมาจาก “ธรรมะ” ได้เห็นการปฏิบัติของพนักงาน เขาพยายามประหยัดเงินค่าสินค้าของบริษัท อย่างเวลาช้อปปิ้งลูกค้าชชหรือโรงงานไฟไหม้ เราบอกให้ “คิดใหม่” หากพวกเขาพนักงานเป็นลูกค้าแล้วมาเจอลักษณะนี้จากบริษัทจะรู้สึกอย่างไร ถ้าพิจารณาจ่ายจ่ายไปบริษัทเดี๋ยวนั้นถ้าหากไปลูกค้าไม่พอใจ เขาก็เดี๋ยวนั้นอีก

“ต้องคิดว่า สิ่งที่ถูกต้องคืออะไร เวลาเกิดอะไรขึ้น ลูกค้าจ่ายเบี้ยให้เราแล้ว เขาควรจะได้อะไร ต้องคิดถึง “ใจเขาใจเรา”

หรือการคืนกลับให้สังคมผ่านโครงการ CSR ต่างๆ เราทำมา 30-40 ปีแล้ว ก่อนจะเรียกเป็น CSR ด้วยซ้ำ เหมือนในหลวงท่านตอบแทนบุญคุณประเทศ

“ถ้าเราไม่มีลูกค้าเอาเงินให้เรา เราทุกคนไม่มีงานทำ เราพูดกับฝ่ายบริหารระดับผู้จัดการแผนกขึ้นไปมีอยู่ 14-15 คน พวกคุณเงินเดือนแสนกว่าบาท รายได้อยู่ในกลุ่ม 5% แรกของประเทศ คุณไม่คิดว่ากลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำสุด 5% แรกของประเทศเขามีความเป็นอยู่อย่างไร เรามีหน้าที่พยายามพัฒนาพวกนี้ อย่างการออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่พยายามรักษาวินัยบ้านให้สาธารณสุขเป็นส่วนหนึ่งในการช่วย

เหลือสังคม เราไม่รู้เขาเป็นคนจนหรือคนรวย อย่างนี้จะถือว่าเอาหลักธรรมมาใช้ก็ได้ คุณโซคติเกิดมาเมื่อ 120 ขึ้นไป ต้องพยายามคิดถึงคนที่มีไอคิว 90-100 ต้องเข้าไปช่วย”

พอถามว่า ธรรมะจำเป็นหรือไม่กับการทำธุรกิจในปัจจุบัน “คุณชัย” บอกว่า อยู่ที่การสั่งสอนจากพ่อแม่ ธรรมะอาจจะเสริมเข้ามาบ้าง

ถามต่อว่านำธรรมะมาใช้ในการบริหารธุรกิจอย่างไร “คุณชัย” บอกว่า ไม่ได้เจาะจงจะเอาส่วนไหนมาใช้ การตัดสินใจส่วนใหญ่ของเราเป็นธรรมชาติ ยึดความถูกต้องมากกว่า สิ่งที่เราจับไม่ได้คือถ้ามีการทุจริต เราบอกโอกาสที่จะเกิดมีเยอะ ถ้าอะลุ่มอล่วยไม่ทำอะไรเลยเขาจะฉ้อทำอีก เราเคยเจอพนักงานที่ให้ออกไป เขากลับมาขอกลับบริษัท เขาเปลี่ยนไปทำงานบริษัทอื่นเห็นช่องโหว่ เขาพยายามอวบรวมคนติดต่อ การให้เขาออกไปไม่อยากจะให้เขาเสียหน้า ให้เขาได้บททวน ให้อ่าน ถ้าปล่อยไปกระทบบริษัท เป็นการ “เชือดไก่ให้ลิงดู”

“ที่เราเน้นมากคือ “ใจเขาใจเรา” ให้เราคิดในมุมกลับถ้าเป็นผู้เอาประกันอยากได้อะไรจากบริษัทประกัน เรานั่นการดูแลลูกค้า”

ณ วันที่ “คุณชัย” จะถือศีล 8 ทั้งเดือนในเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นเดือนเกิดกินเจทุก วันพระทำมา 4-5 ปีแล้วทำเพื่อพระ พยายามสวดมนต์ทุกวัน ในแต่ละสัปดาห์จะนั่งสมาธิ 1-2 วัน ถ้าเป็นที่บ้านครั้งละครึ่งชม. ที่วัดครึ่งละ 1 ชม. อีกสิ่งที่ชอบคือเดินจงกรมทำให้แข็งแรงขึ้น..